

HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ ÁP DỤNG BIỆN PHÁP ĐƯA VÀO CƠ SỞ CẢI NGHIỆN BẮT BUỘC

ĐÀO THUYỀN LINH *
NGUYỄN HOÀNG VIỆT **

Tóm tắt: Đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc là một trong những biện pháp xử lý hành chính quan trọng do toà án nhân dân cấp huyện xem xét, quyết định áp dụng đối với người nghiện ma túy nhằm mục đích cách ly người nghiện ma túy khỏi cộng đồng, buộc họ chữa bệnh, lao động, học văn hoá, học nghề tại cơ sở cai nghiện bắt buộc. Tuy nhiên, việc triển khai áp dụng biện pháp này trong thời gian qua còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc xuất phát từ các quy định pháp luật. Bài viết phân tích những khó khăn, vướng mắc nảy sinh từ thực tiễn áp dụng các quy định pháp luật về biện pháp xử lý hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc; kiến nghị hoàn thiện pháp luật về vấn đề này nhằm phục vụ trực tiếp cho việc sửa đổi, bổ sung Luật xử lý vi phạm hành chính và các văn bản quy định chi tiết thi hành Luật này trong thời gian tới.

Từ khóa: Biện pháp; cai nghiện bắt buộc; xử lý hành chính

Nhận bài: 27/02/2018

Hoàn thành biên tập: 10/12/2019

Duyệt đăng: 24/12/2019

IMPROVING THE LAW ON APPLICATION OF SENDING TO COMPULSORY DETOXIFICATION ESTABLISHMENTS

Abstract: Sending to compulsory detoxification establishments is among important administrative handling measures which are considered by district-level people's courts for application to drug addicts in order to isolate them from community and to force them to take medical treatment measures, to work, and to follow general education and to take vocational training programs at compulsory detoxification establishments. The practical application of this measure, however, has faced many difficulties in the past time due to inadequacies of the law. The paper analyses the difficulties arising from the practical application of the law on sending to compulsory detoxification establishments and offers proposals for law improvement in this regard which directly serve the amendment and supplementation of the Law on handling administrative law violations and legal normative documents specifying this Law in the coming time.

Keywords: Measure; compulsory detoxification; administrative handling

Received: Feb 27th, 2018; Editing completed: Dec 10th, 2019; Accepted for publication: Dec 24th, 2019

Đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc là một trong bốn biện pháp xử lý hành chính (XLHC) được quy định tại Luật xử lý vi

phạm hành chính (VPHC) năm 2012. Đây là biện pháp do toà án nhân dân (TAND) cấp huyện xem xét, quyết định áp dụng đối với người nghiện ma túy từ đủ 18 tuổi trở lên đã bị áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn mà vẫn còn nghiện hoặc chưa bị áp dụng biện pháp này nhưng không

* Chuyên viên chính, Bộ tư pháp

E-mail: linhd@moj.gov.vn

** Chuyên viên chính, Bộ tư pháp

E-mail: vietnh@moj.gov.vn

có nơi cư trú ổn định nhằm mục đích cách li người nghiện ma túy khỏi cộng đồng, buộc họ chữa bệnh, lao động, học văn hóa, học nghề tại cơ sở cai nghiện bắt buộc.⁽¹⁾

Tính đến nay, biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đã được triển khai thực hiện hơn 05 năm trên phạm vi toàn quốc. Theo các báo cáo công tác thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính định kì hằng năm của Bộ tư pháp,⁽²⁾ trong khoảng thời gian từ ngày 01/01/2014 đến ngày 31/12/2018, đã có gần 73.000 người nghiện ma túy được đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc theo quy định của Luật xử lý VPHC. Việc triển khai quy định của Luật xử lý VPHC về áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc mang lại nhiều ý nghĩa trên thực tế: giảm tác hại của việc sử dụng ma túy, cải thiện tình hình sức khỏe cho người nghiện ma túy; tăng kĩ năng hòa nhập cộng đồng cho người nghiện⁽³⁾; ngăn

chặn sự gia tăng của tệ nạn ma túy; bảo đảm an ninh, trật tự, an toàn xã hội; góp phần kiểm chế gia tăng người nghiện mới.

Bên cạnh kết quả đạt được nêu trên, việc triển khai áp dụng biện pháp này trên thực tế còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc, trong đó khó khăn, vướng mắc chủ yếu phát sinh từ các quy định pháp luật trong trình tự, thủ tục lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc được thực hiện tại các cơ quan hành chính theo quy định của Luật xử lý VPHC cũng như các văn bản quy định chi tiết thi hành Luật này và đề xuất giải pháp tháo gỡ.⁽⁴⁾

1. Về việc áp dụng biện pháp xử lý hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đối với đối tượng đang chấp hành biện pháp xử lý hành chính giáo dục tại xã, phường, thị trấn (do nghiện ma túy) mà lại tiếp tục thực hiện hành vi sử dụng ma túy trái phép

Luật xử lý VPHC năm 2012, Nghị định số 111/2013/NĐ-CP của Chính phủ ngày 30/9/2013 quy định chế độ áp dụng biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn (đã được sửa đổi, bổ sung theo Nghị định số 56/2016/NĐ-CP ngày 29/6/2016) và Nghị định số 221/2013/NĐ-CP ngày 30/12/2013 của Chính phủ quy định chế độ áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc (đã được sửa đổi, bổ sung theo Nghị định số

tổ chức tại tỉnh Lâm Đồng tháng 10/2019.

(4). Bài viết không đề cập những khó khăn, vướng mắc về trình tự, thủ tục xem xét, quyết định áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc tại TAND theo quy định tại Pháp lệnh trình tự, thủ tục xem xét, quyết định áp dụng các biện pháp XLHC tại TAND số 09/2014/UBTVQH13 ngày 20/01/2014 của Ủy ban thường vụ Quốc hội.

(1). Điều 95, Điều 96 Luật xử lý VPHC.

(2). Báo cáo số 66/BC-BTP ngày 20/3/2015 về công tác thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính năm 2014; Báo cáo số 15/BC-BTP ngày 22/01/2016 về công tác thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính năm 2015; Báo cáo số 403/BC-BTP ngày 30/12/2016 về công tác thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính năm 2016; Báo cáo số 28/BC-BTP ngày 23/01/2018 về công tác thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính năm 2017; Báo cáo số 82/BC-BTP ngày 22/3/2019 về công tác thi hành pháp luật về xử lý vi phạm hành chính năm 2018 của Bộ tư pháp gửi Thủ tướng Chính phủ.

(3). Lê Văn Khánh, *Biện pháp xử lý hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, kiểm tra lĩnh pháp lý của hồ sơ đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc*, Tài liệu hội nghị tập huấn chuyên sâu về áp dụng biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn và đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc do Cục quản lý xử lý vi phạm hành chính và theo dõi thi hành pháp luật, Bộ tư pháp

136/2016/NĐ-CP ngày 09/9/2016) đều không quy định cụ thể về việc xử lý đối với trường hợp đối tượng đang chấp hành biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn (do nghiện ma túy) mà lại tiếp tục thực hiện hành vi sử dụng ma túy trái phép. Do vậy, dẫn đến những cách hiểu và áp dụng khác nhau:

Một là xem xét, ra quyết định xử phạt VPHC đối với hành vi sử dụng trái phép chất ma túy theo quy định tại khoản 1 Điều 21 Nghị định số 167/2013/NĐ-CP ngày 12/11/2013 của Chính phủ quy định xử phạt VPHC trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội; phòng, chống tệ nạn xã hội; phòng cháy và chữa cháy; phòng, chống bạo lực gia đình.

Hai là không xử phạt VPHC theo quy định tại khoản 1 Điều 21 Nghị định số 167/2013/NĐ-CP vì đối tượng đang bị áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn do nghiện ma túy, nghĩa là, đã bị xác định là người nghiện ma túy. Khi đã xác định là người nghiện ma túy thì phải áp dụng biện pháp XLHC, không xử phạt VPHC. Hơn nữa, trong thời gian đang chấp hành biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn, người nghiện ma túy cũng đang đồng thời tham gia cai nghiện tự nguyện tại gia đình, cộng đồng hoặc tham gia chương trình điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế theo quy định của pháp luật. Người nghiện ma túy phải cam kết về việc tự nguyện cai nghiện, điều trị nghiện.⁽⁵⁾ Vì các lý do nêu trên, việc xử phạt VPHC về hành vi sử dụng trái phép chất ma túy đối với đối

tượng đang chấp hành biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn (do nghiện ma túy), đồng thời, đang tham gia chương trình cai nghiện, điều trị nghiện tại cộng đồng là không phù hợp.

Liên quan đến vấn đề này, hiện nay, khoản 2 Điều 35a Nghị định số 111/2013/NĐ-CP cũng đã có quy định nhưng chưa thực sự đầy đủ, rõ ràng. Theo đó, người đang chấp hành biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn do nghiện ma túy nếu đã chấp hành ít nhất 1/2 thời gian giáo dục tại xã, phường, thị trấn mà không tiến bộ, tiếp tục có hành vi sử dụng trái phép chất ma túy thì chủ tịch ủy ban nhân dân cấp xã đã ra quyết định áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn ra quyết định chấm dứt việc áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn và đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc. Như vậy, trong trường hợp này, nếu đối tượng đã chấp hành ít nhất 1/2 thời gian giáo dục tại xã, phường, thị trấn sẽ bị chấm dứt giữa chừng việc áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn và chuyển sang áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc mà không phải chờ đến khi chấp hành hết toàn bộ thời gian theo quyết định áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn. Vấn đề đặt ra là liệu có phải ra quyết định xử phạt VPHC về hành vi sử dụng trái phép chất ma túy trước khi áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đối với đối tượng không? Có quan điểm cho rằng, Luật xử lý VPHC không quy định hành vi là cơ sở áp dụng biện pháp XLHC thì không bị xử phạt VPHC; tại Điều 11 và Điều 65 Luật xử lý VPHC cũng không quy định trường hợp đối

(5). Điểm g khoản 5 Điều 18 Nghị định số 111/2013/NĐ-CP (đã được sửa đổi, bổ sung theo Nghị định số 56/2016/NĐ-CP).

tượng đang chấp hành biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn, tiếp tục có hành vi sử dụng trái phép chất ma túy thì không xử phạt hay không ra quyết định xử phạt. Do vậy, trong trường hợp này, vẫn phải ra quyết định xử phạt VPHC về hành vi sử dụng trái phép chất ma túy rồi mới chuyển sang áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc. Quan điểm khác cho rằng, mặc dù Luật xử lý VPHC và các văn bản quy định chi tiết thi hành Luật không có quy định cụ thể về việc hành vi là cơ sở áp dụng biện pháp XLHC thì không bị xử phạt VPHC, tuy nhiên qua nghiên cứu các quy định khác có liên quan của Luật và Nghị định số 221/2013/NĐ-CP cho thấy: một hành vi nếu đã bị xử phạt VPHC thì không thể cùng lúc bị áp dụng biện pháp XLHC, hay nói cách khác, không thể vừa ra quyết định xử phạt VPHC, vừa ra quyết định áp dụng biện pháp XLHC đối với hành vi vi phạm hành chính, ví dụ một số quy định sau đây:

- Quy định về việc xử lý đối tượng đang chấp hành biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc nhưng có hành vi vi phạm thuộc trường hợp phải áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở giáo dục bắt buộc (khoản 3 Điều 118 Luật xử lý VPHC): *"Trong giai đoạn cải tạo, phục hồi, đối tượng đang chấp hành quyết định tại cơ sở cai nghiện bắt buộc nếu có hành vi vi phạm các quy định tại Điều 94 của Luật này thì bị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở giáo dục bắt buộc."*

Giám đốc cơ sở cai nghiện bắt buộc tiến hành lập hồ sơ đề nghị đưa vào cơ sở giáo dục bắt buộc đối với đối tượng có hành vi quy định tại đoạn 1 khoản này trên cơ sở hồ sơ hiện có và biên bản về hành vi vi phạm mới..."

Theo quy định nêu trên, nếu đối tượng đang chấp hành biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc nhưng có hành vi vi phạm thuộc trường hợp phải áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở giáo dục bắt buộc theo Điều 94 Luật xử lý VPHC thì chỉ cần lập *"biên bản về hành vi vi phạm mới"*, cùng với hồ sơ hiện có của đối tượng (hồ sơ về biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc) là có thể áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở giáo dục bắt buộc. Luật không quy định việc phải ra quyết định xử phạt VPHC rồi mới áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở giáo dục bắt buộc.

- Quy định về hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc: Theo quy định tại điểm c khoản 1 Điều 9 Nghị định số 221/2013/NĐ-CP, trong hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc phải có một trong những loại giấy tờ, tài liệu sau: *"Biên bản vi phạm hành chính về hành vi sử dụng trái phép chất ma túy"*. Điều luật cũng không quy định là phải có quyết định xử phạt VPHC về hành vi sử dụng trái phép chất ma túy thì mới bị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc.

Từ khó khăn, vướng mắc nêu trên, để bảo đảm sự minh bạch, rõ ràng, tránh những cách hiểu không thống nhất, tạo điều kiện thuận lợi cho người áp dụng pháp luật, cần nghiên cứu, sửa đổi, bổ sung các quy định có liên quan sau đây:

Thứ nhất, sửa đổi, bổ sung điểm d khoản 1 Điều 3 Luật xử lý VPHC để quy định cụ thể về nguyên tắc *"một hành vi vi phạm hành chính chỉ bị xử phạt một lần"* Theo đó, cần quy định rõ: một hành vi vi phạm

hành chính đã được người có thẩm quyền xử phạt ra quyết định xử phạt VPHC thì không đồng thời áp dụng biện pháp XLHC đối với hành vi đó.

Thứ hai, sửa đổi, bổ sung Điều 35a Nghị định số 111/2013/NĐ-CP theo hướng quy định rõ việc xử lý đối với người đang chấp hành biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn (do nghiện ma túy) mà lại tiếp tục thực hiện hành vi sử dụng ma túy trái phép. Theo đó, nếu đối tượng đã chấp hành ít nhất 1/2 thời gian giáo dục tại xã, phường, thị trấn tiếp tục có hành vi sử dụng trái phép chất ma túy thì chủ tịch UBND cấp xã đã ra quyết định áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn ra quyết định chấm dứt việc áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn và đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc trên cơ sở hồ sơ hiện có và biên bản vi phạm hành chính về hành vi sử dụng trái phép chất ma túy.

2. Về thời gian xác định tình trạng nghiện

Theo quy định tại Điều 103 Luật xử lý VPHC và Điều 9 Nghị định số 221/213/NĐ-CP, trong hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc phải có tài liệu chứng minh "tình trạng nghiện ma túy hiện tại" của người bị đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc. Để cụ thể hoá quy định nêu trên của Luật và Nghị định, ngày 09/7/2015, Bộ y tế, Bộ lao động, thương binh và xã hội, Bộ công an đã ban hành Thông tư liên tịch số 17/2015/TTLT-BYT-BLĐTBXH-BCA quy định thẩm quyền, thủ tục và quy trình xác định tình trạng nghiện ma túy. Theo quy định tại Thông tư này, thời gian theo dõi để xác định tình trạng nghiện ma túy đối với nhóm

OPIATS (các chất dạng thuốc phiện) là 03 ngày, nhóm ma túy tổng hợp chất dạng AMPHETAMINE (ATS) là 05 ngày.⁽⁶⁾ Tuy nhiên, Luật xử lý VPHC lại không có quy định về việc tạm giữ người theo thủ tục hành chính trong trường hợp xác định tình trạng nghiện ma túy⁽⁷⁾ nên các địa phương gần như "bó tay" trong việc lưu giữ đối tượng để xác định tình trạng nghiện ma túy.

Để bảo đảm tính khả thi trong việc xác định tình trạng nghiện, cần sửa đổi, bổ sung quy định tại khoản 1 Điều 122 Luật xử lý VPHC về các trường hợp được tạm giữ người theo thủ tục hành chính theo hướng quy định thêm trường hợp tạm giữ để xác định tình trạng nghiện ma túy hoặc nghiên cứu, ban hành nghị định riêng, quy định về vấn đề lưu giữ đối tượng người nghiện ma túy trong thời gian lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc (sẽ được đề cập cụ thể tại mục 3 của bài viết này).

3. Về việc quản lý người nghiện ma túy trong thời gian làm thủ tục xem xét, đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc

3.1. Đối với người nghiện ma túy có nơi cư trú ổn định

Theo quy định tại các khoản 1 và 2

(6). Phụ lục số 1, 2 ban hành kèm theo Thông tư liên tịch số 17/TTLT-BYT-BLĐTBXH-BCA.

(7). Theo quy định tại khoản 1 Điều 122 Luật xử lý VPHC (đã được sửa đổi, bổ sung theo khoản 1 Điều 102 Luật hải quan năm 2014) thì "việc tạm giữ người theo thủ tục hành chính chỉ được áp dụng trong trường hợp cần ngăn chặn, đình chỉ ngay những hành vi gây rối trật tự công cộng, gây thương tích cho người khác hoặc có căn cứ cho rằng có hành vi buôn lậu, vận chuyển trái phép hàng hoá qua biên giới".

Điều 131 Luật xử lý VPHC, người nghiện ma túy có nơi cư trú ổn định trong thời gian làm thủ tục xem xét, đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc sẽ được giao cho gia đình quản lý. Tuy nhiên, trên thực tế, quy định này không có tính khả thi vì hầu hết các đối tượng người nghiện đều lệ thuộc nặng nề vào ma túy cả về tinh thần lẫn thể chất, họ thường có thái độ bất hợp tác, thậm chí chống đối quyết liệt việc đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, gia đình rất khó quản lý.

3.2. Đối với người nghiện ma túy không có nơi cư trú ổn định

Theo quy định tại Điều 131 Luật xử lý VPHC và Điều 14 Nghị định số 221/2013/NĐ-CP, người nghiện ma túy không có nơi cư trú ổn định trong thời gian làm thủ tục xem xét, đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc sẽ được giao cho tổ chức xã hội quản lý. Đồng thời, theo quy định tại khoản 1 Điều 14 Nghị định số 221/2013/NĐ-CP, để quản lý đối tượng, tổ chức đó phải bảo đảm các điều kiện về cơ sở vật chất, thiết bị (phải xây dựng thành khu liên hoàn, cách li với môi trường bên ngoài để tránh thâm lậu ma túy và tối thiểu phải có 03 phòng chức năng và các thiết bị kèm theo...); về nhân sự (phải có tối thiểu 04 người gồm: phụ trách đơn vị điều trị cắt cơn là y, bác sỹ chuyên khoa tâm thần hoặc đa khoa có chứng chỉ hành nghề; 01 y, bác sỹ điều trị; 01 điều dưỡng viên; 01 bảo vệ). Quy định này rất nhân văn nhưng lại thiếu tính khả thi trên thực tế.⁽⁸⁾ Bên cạnh

đó, các văn bản nêu trên không quy định cụ thể tổ chức xã hội nào (trong nhiều tổ chức xã hội ở cơ sở hiện nay) thực hiện công việc này⁽⁹⁾ nên Điều 131 Luật xử lý VPHC hầu như không thể triển khai thực hiện, các đối tượng vi phạm vẫn ở ngoài cộng đồng trong thời gian lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, dẫn đến nhiều nguy cơ gây mất trật tự, an toàn xã hội.

Đề kịp thời tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong việc quản lý người nghiện ma túy trong thời gian làm thủ tục xem xét, đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, cần có những giải pháp trước mắt và lâu dài, cụ thể là:

Trước mắt, UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương có thể chủ động xây dựng quy chế thực hiện phù hợp với điều kiện, tình hình thực tế tại mỗi địa phương.⁽¹⁰⁾

Về lâu dài, cần xem xét, bãi bỏ hoặc sửa đổi, bổ sung quy định tại Điều 131 Luật xử lý VPHC về việc giao gia đình hoặc tổ chức xã hội quản lý người có hành vi vi phạm pháp luật thuộc đối tượng bị áp dụng các biện

15/7/2019;

Cao Vũ Minh, Nguyễn Nhật Khanh, *Những bài cập nhật trong các quy định về biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc và các kiến nghị hoàn thiện*, <http://www.lapphap.vn/Pages/tintuc/tinchitiet.aspx?titucid=208624>, truy cập 15/7/2019.

(9). Nhân Quang, *Không đưa được người nghiện ma túy vào cơ sở cai nghiện vì "vướng" quá nhiều thủ tục*, <http://baobinhduong.vn/khong-dua-duoc-nguoi-nghien-ma-tuy-va-co-so-cai-nghien-vi-vuong-qua-nhieu-thu-tuc-a103274.html>, truy cập 15/7/2019.

(10). Báo cáo số 3172/BTP-QLXLVPHC&TDTHPL về việc thực hiện Công văn số 2298/TTg-KGVX ngày 31/8/2015 của Bộ tư pháp gửi Thủ tướng Chính phủ (điểm 2.1 mục II).

(8). Lê Mai, *Vướng thủ tục, khó đưa người nghiện ma túy đi cai nghiện tập trung*, <https://www.baohanam.com.vn/xa-hoi/vuong-thu-tuc-kho-dua-nguoi-nghien-ma-tuy-di-cai-nghien-tap-trung-859.html>, truy cập

pháp XLHC, đặc biệt là đối tượng người nghiện ma túy thuộc trường hợp bị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc trong thời gian lập hồ sơ đề nghị áp dụng nhằm bảo đảm tính khả thi.⁽¹¹⁾

Trường hợp vẫn giữ nguyên quy định tại Điều 131 Luật xử lý VPHC, cần xây dựng, ban hành nghị định quy định cụ thể việc tiếp nhận, quản lý đối tượng tại các cơ sở xã hội nhằm bảo đảm an toàn cho những người này trong thời gian lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, trong tự Nghị định số 43/2005/NĐ-CP ngày 05/4/2005 của Chính phủ quy định việc đưa người nghiện ma túy, người bán dâm không có nơi cư trú nhất định vào lưu trú tạm thời tại cơ sở chữa bệnh trước đây.⁽¹²⁾

4. Về trình tự, thủ tục lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp xử lý hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc

Trình tự, thủ tục lập hồ sơ người nghiện ma túy để chuyển sang TAND cấp huyện xem xét, quyết định áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc theo quy định của pháp luật hiện hành quá phức tạp. Đối tượng người nghiện ma túy có

thể bị áp dụng cùng lúc 02 biện pháp là biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn và biện pháp cai nghiện, điều trị nghiện tại cộng đồng (cai nghiện tự nguyện tại gia đình, cộng đồng hoặc tham gia chương trình điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế) theo quy định tại điểm g khoản 5 Điều 18 Nghị định số 111/2013/NĐ-CP trước khi bị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc (đối với người nghiện ma túy có nơi cư trú ổn định).

Bên cạnh đó, khó khăn, vướng mắc trong trình tự, thủ tục lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc còn bắt nguồn từ các quy định về việc chuyển hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc giữa các cơ quan liên quan (có quá nhiều các cơ quan tham gia vào quá trình lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc).

4.1. Quy định về việc áp dụng biện pháp xử lý hành chính giáo dục tại xã, phường, thị trấn (biện pháp tiền đề) trước khi áp dụng biện pháp xử lý hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc

Theo quy định tại khoản 1 Điều 96 Luật xử lý VPHC: “*đối tượng áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc là người nghiện ma túy từ đủ 18 tuổi trở lên đã bị áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn mà vẫn còn nghiện hoặc chưa bị áp dụng biện pháp này nhưng không có nơi cư trú ổn định*”. Qua triển khai thực hiện cho thấy quy định nêu trên còn tồn tại bất cập, việc áp dụng biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn với tinh chất và mục

(11). Nguyễn Thanh Hà, “Những bất cập trong thực hiện pháp luật về các biện pháp xử lý hành chính”, *Tạp chí dân chủ và pháp luật*, số chuyên đề tháng 11/2018, tr. 115; Minh Anh, *Sự cần thiết sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012*, <http://dangcongson.vn/day-manh-cai-cach-tu-phap-va-hoat-dong-tu-phap/su-can-thiet-sua-doi-bo-sung-mot-so-dieu-cua-luat-xu-ly-vi-pham-hanh-chinh-nam-2012-537285.html>, truy cập 15/7/2019.

(12). Báo cáo số 3172/BTP-QLXLVPHC&TDTHPL về việc thực hiện Công văn số 2298/TTg-KGVX ngày 31/8/2015 của Bộ tư pháp gửi Thủ tướng Chính phủ (điểm 2.1 mục II).

đích là giáo dục, quản lí người vi phạm pháp luật nhưng lại áp dụng với người nghiện ma túy (người có vấn đề về rối loạn chức năng não bộ, người bị lệ thuộc vào chất gây nghiện), do đó, không thể đạt được mục đích giáo dục. Người bệnh thì cần phải được chữa trị, giáo dục không thể thay thế được việc chữa trị cho người bệnh.⁽¹³⁾ Trên thực tế, biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn thực chất chỉ là biện pháp “đầu vào” cho biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc.

4.2. Quy định về việc áp dụng đồng thời biện pháp điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế trong quá trình bị áp dụng biện pháp xử lí hành chính giáo dục tại xã, phường, thị trấn

Theo quy định tại khoản 5 Điều 18 Nghị định số 111/2013/NĐ-CP, người bị áp dụng biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn nếu nghiện ma túy phải lựa chọn hình thức cai nghiện tự nguyện tại gia đình, cộng đồng hoặc tham gia chương trình điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế theo quy định của pháp luật trong thời gian chấp hành biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn. Tuy nhiên, hiện tại có sự chênh lệch về thời gian chấp hành biện pháp điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế và thời gian chấp hành biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn. Cụ thể là thời gian điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế theo quy định điểm b khoản 2 Điều

10 Nghị định số 90/2016/NĐ-CP ngày 01/7/2016 của Chính phủ quy định về điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế là 12 tháng. Thời gian này dài hơn thời gian chấp hành biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn theo quy định tại khoản 4 Điều 4 Nghị định số 111/2013/NĐ-CP là từ 03 đến 06 tháng.

Sự chênh lệch về thời gian chấp hành biện pháp điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế và thời gian chấp hành biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn hiện đang là một trong những nguyên nhân dẫn đến sự chậm trễ, ùn tắc trong việc đưa người nghiện ma túy vào cơ sở cai nghiện bắt buộc trong thời gian vừa qua, bởi vì hiện nay các quy định về việc áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đối với người đã chấp hành xong biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn nhưng chưa chấp hành xong biện pháp điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế đang không có sự thống nhất, người có thẩm quyền không biết phải áp dụng quy định nào, quan điểm giữa các cơ quan (công an, tư pháp, lao động – thương binh và xã hội, TAND) tại một số địa phương cũng khác nhau, cụ thể là:

- Theo quy định tại khoản 2 Điều 3 Nghị định số 90/2016/NĐ-CP thì “*không lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đối với người đang tham gia điều trị nghiện chất dạng thuốc phiện*”. Nếu theo quy định này thì đối với người nghiện ma túy có nơi cư trú ổn định, đang trong thời gian tham gia điều trị nghiện chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế sẽ

(13). Nguyễn Hoàng Việt, “Trình tự, thủ tục áp dụng các biện pháp xử lí hành chính - Thực trạng và kiến nghị hoàn thiện”, *Tạp chí dân chủ và pháp luật*, số chuyên đề tháng 11/2018, tr. 135.

không bị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc (mặc dù có thể họ đã chấp hành xong biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn).

Theo quy định tại Nghị định số 221/2013/NĐ-CP⁽¹⁴⁾ và Nghị định số 81/2013/NĐ-CP ngày 19/7/2013 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật xử lý VPHC (đã được sửa đổi, bổ sung theo Nghị định số 97/2017/NĐ-CP) thì biện pháp XLHC vẫn được áp dụng đối với người từ đủ 18 tuổi trở lên đang tham gia điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế, nếu người đó đáp ứng điều kiện quy định tại khoản 1 Điều 96 Luật xử lý VPHC (đã bị áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn mà vẫn còn nghiện).⁽¹⁵⁾

Tại một số địa phương, các cơ quan hành chính (công an, tư pháp, lao động, thương binh và xã hội) căn cứ quy định tại Nghị định số 221/2013/NĐ-CP và Nghị định số 81/2013/NĐ-CP để lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp ngày 19/7/2013 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật xử lý VPHC (đã được sửa đổi, bổ sung theo Nghị định số 97/2017/NĐ-CP) đối với đối tượng đang tham gia điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế khi họ đã chấp hành xong biện pháp

giáo dục tại xã, phường, thị trấn mà vẫn còn nghiện. Tuy nhiên, khi chuyển hồ sơ sang TAND cấp huyện đề nghị xem xét, quyết định áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc thì bị toà án trả lại hồ sơ với lý do: theo quy định tại khoản 2 Điều 3 Nghị định số 90/2016/NĐ-CP thì không được lập hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đối với người đang tham gia điều trị nghiện chất dạng thuốc phiện.

Để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc liên quan đến việc áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đối với đối tượng đang tham gia điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế, người có thẩm quyền áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc cần căn cứ quy định tại khoản 3 Điều 156 Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015 để xác định văn bản áp dụng: *"Trong trường hợp các văn bản quy phạm pháp luật do cùng một cơ quan ban hành có quy định khác nhau về cùng một vấn đề thì áp dụng quy định của văn bản quy phạm pháp luật ban hành sau"*. Theo đó, người có thẩm quyền phải nghiên cứu, áp dụng quy định tại khoản 3 Điều 16 Nghị định số 81/2016/NĐ-CP vì Nghị định số 97/2017/NĐ-CP ngày 18/8/2017 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 81/2016/NĐ-CP là văn bản được ban hành sau Nghị định số 90/2016/NĐ-CP.

Tuy nhiên, về lâu dài, cần sửa đổi quy định tại khoản 4 Điều 90 và khoản 1 Điều 96 Luật xử lý VPHC liên quan đến đối tượng bị áp dụng biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn và đối tượng, điều kiện áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai

(14). Khoản 2 Điều 2 Nghị định số 136/2016/NĐ-CP đã bãi bỏ quy định tại Điều 5 Nghị định số 221/2013/NĐ-CP liên quan đến việc không áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đối với người đang tham gia các chương trình cai nghiện, điều trị nghiện tại cộng đồng.

(15). Khoản 3 Điều 16 Nghị định số 81/2016/NĐ-CP (đã được sửa đổi, bổ sung theo Nghị định số 97/2017/NĐ-CP).

nghiện bắt buộc để thảo gỡ triệt để khó khăn, vướng mắc liên quan đến việc áp dụng biện pháp “tiền đề” – giáo dục tại xã, phường, thị trấn cũng như việc áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc đối với người đã chấp hành xong biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn nhưng chưa chấp hành xong biện pháp điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế. Theo đó, cần xem xét, sửa đổi quy định về đối tượng, điều kiện áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc tại khoản 1 Điều 96 của Luật xử lý VPHC theo hướng không quy định đối tượng phải trải qua biện pháp “tiền đề” – giáo dục tại xã, phường, thị trấn; đồng thời, sửa đổi quy định về đối tượng áp dụng biện pháp giáo dục tại xã, phường, thị trấn tại khoản 4 Điều 90 Luật xử lý VPHC theo hướng loại trừ việc áp dụng biện pháp này đối với người nghiện ma túy do không thật sự phù hợp và không hiệu quả¹⁶.

4.3. Quy định về việc chuyển hồ sơ giữa các cơ quan

Theo quy định tại Điều 103 Luật xử lý VPHC và các văn bản quy định chi tiết thi hành Luật thì việc lập hồ sơ đối với biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc do chủ tịch UBND cấp xã thực hiện (công an cấp xã giúp chủ tịch UBND cùng cấp thu thập tài liệu và lập hồ sơ). Sau đó, hồ sơ được gửi cho trường phòng tư pháp cấp huyện để kiểm tra tính pháp lý. Sau khi kiểm tra tính pháp lý của hồ sơ, trường phòng tư

pháp gửi hồ sơ cho trường phòng lao động, thương binh và xã hội cùng cấp để xem xét, quyết định việc chuyển hồ sơ đề nghị TAND cấp huyện áp dụng biện pháp XLHC. Đây là điểm mới của Luật xử lý VPHC so với Pháp lệnh xử lý vi phạm hành chính trước đây, bảo đảm tính công khai, minh bạch, dân chủ trong quá trình xem xét, áp dụng biện pháp XLHC. Tuy nhiên, qua thực tế triển khai thấy rằng, việc xem xét, áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc hiện nay phải trải qua nhiều bước, hồ sơ phải chuyển qua nhiều cơ quan, nhiều tầng nấc khác nhau trước khi chuyển sang TAND cấp huyện để xem xét, quyết định áp dụng. Trong khi đó, cơ chế phối hợp giữa các cơ quan nhiều khi chưa bảo đảm hiệu quả, quan điểm của các cơ quan liên quan đối với một số vấn đề không thống nhất nên hồ sơ chuyển sang các cơ quan bị trả đi trả lại nhiều lần (thậm chí có trường hợp đề quá thời hiệu xử lý), dẫn đến tình trạng ách tắc, kéo dài thời gian áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc.

Ngoài ra, liên quan đến thẩm quyền của trường phòng tư pháp trong việc kiểm tra tính pháp lý của hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, một khó khăn, vướng mắc hiện nay cũng cần sớm được giải quyết là việc trường phòng tư pháp có phải kiểm tra lại tính pháp lý của hồ sơ sau khi cơ quan lập hồ sơ ban đầu đã hoàn thiện lại hồ sơ theo yêu cầu của trường phòng lao động, thương binh và xã hội hay không? Bởi vì, theo quy định tại Điều 104 Luật xử lý VPHC, sau khi nhận được hồ sơ từ trường phòng tư pháp chuyển

(16). Tờ trình số 49/TTr-BTP ngày 04/12/2018 về việc đề nghị xây dựng Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 của Bộ tư pháp gửi Chính phủ.

đến theo quy định tại Điều 103 của Luật này, trường phòng lao động, thương binh và xã hội cấp huyện xem xét, quyết định việc chuyển hồ sơ đề nghị TAND cấp huyện áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc; trường hợp hồ sơ chưa đầy đủ thì giao cơ quan đã lập hồ sơ để tiếp tục thu thập tài liệu bổ sung hồ sơ. Luật xử lý VPHC và các văn bản quy định chi tiết thi hành Luật không quy định cụ thể về việc trường phòng tư pháp phải kiểm tra lại tính pháp lý của hồ sơ trong trường hợp này. Do vậy, trên thực tế, các cơ quan chức năng rất lúng túng khi xử lý trường hợp này. Có ý kiến cho rằng, quy định của Luật xử lý VPHC hiện hành còn có sự trùng lặp nhiệm vụ giữa các cơ quan chức năng và chưa thực sự đề cao vai trò của việc kiểm tra tính pháp lý. Bởi vì, theo thẩm quyền, trường phòng tư pháp đã thực hiện việc kiểm tra tính pháp lý, trong đó có thể kết luận hồ sơ đã đầy đủ tính pháp lý nhưng hồ sơ đó vẫn có thể bị trường phòng lao động - thương binh và xã hội kết luận là “hồ sơ chưa đầy đủ” và trả lại “cơ quan đã lập hồ sơ để tiếp tục thu thập tài liệu bổ sung hồ sơ”. Nhiệm vụ của trường phòng lao động, thương binh và xã hội theo quy định tại Điều 104 Luật xử lý VPHC đơn thuần chỉ là xem xét lại một lần nữa một trong những công việc mà trường phòng tư pháp đã thực hiện: kiểm tra xem hồ sơ đã đầy đủ chưa, nếu đầy đủ thì chuyển TAND, nếu chưa đầy đủ thì trả lại cơ quan đã lập hồ sơ để tiếp tục thu thập tài liệu, bổ sung hồ sơ.

Để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong trình tự, thủ tục áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, cần xem

xét, sửa đổi, bổ sung các quy định nhằm đơn giản hoá thủ tục, rút ngắn tối đa các mốc thời gian thực hiện các công việc liên quan đến trình tự, thủ tục áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, tạo điều kiện thuận lợi cho cơ quan, người có thẩm quyền áp dụng biện pháp này trên thực tế. Đối với quy định tại Điều 103 và 104 Luật xử lý VPHC, cần xem xét, sửa đổi theo hướng: quy định kiểm tra tính pháp lý là “khâu” cuối cùng, trước khi chuyển hồ sơ đề nghị TAND cấp huyện áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc. Bởi vì, quy định hiện nay (như đã phân tích ở trên) chưa đặt trường phòng tư pháp vào đúng vị trí, vai trò người “gác gôn” cuối cùng về mặt pháp lý đối với hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc trước khi chuyển TAND cấp huyện xem xét, quyết định áp dụng. Hơn nữa, việc nhiều cơ quan cùng xem xét và có ý kiến đối với hồ sơ đề nghị dẫn đến kéo dài thời gian lập hồ sơ trước khi chuyển TAND cấp huyện xem xét, quyết định việc áp dụng biện pháp XLHC.⁽¹⁷⁾

Nhằm nâng cao hiệu quả công tác phối hợp, tránh trường hợp hồ sơ gửi qua các cơ quan chức năng bị trả đi, trả lại nhiều lần trong quá trình lập hồ sơ đề nghị TAND xem xét, quyết định áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương

(17). Báo cáo số 285/BC-BTP ngày 04/12/2018 về việc đánh giá tác động của chính sách trong dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 của Bộ tư pháp gửi Chính phủ.

cần sớm chỉ đạo các cơ quan có liên quan xây dựng và trình kí ban hành quy chế phối hợp lập hồ sơ và tổ chức cai nghiện ma túy trên địa bàn địa phương (dưới hình thức văn bản quy phạm pháp luật) để xác định rõ trách nhiệm và mối quan hệ phối hợp giữa các cơ quan có liên quan (công an, tư pháp, lao động - thương binh và xã hội) trong việc lập hồ sơ đề nghị, kiểm tra tính pháp lý của hồ sơ đề nghị áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc.

Có thể nói, sau hơn 05 năm triển khai thực hiện Luật xử lí VPHC đối với các quy định về áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, bên cạnh những kết quả đã đạt được, việc thực thi pháp luật về áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc vẫn còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc, ảnh hưởng không nhỏ đến hiệu quả công tác đấu tranh phòng, chống tệ nạn ma túy. Tiếp tục đẩy mạnh triển khai thi hành, đồng thời, nghiên cứu, đề xuất sửa đổi, bổ sung Luật xử lí VPHC, các văn bản quy định chi tiết thi hành Luật về áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc là nhiệm vụ cần tiếp tục được thực hiện trong thời gian sắp tới. Để thực hiện tốt công tác này thì việc rà soát các quy định pháp luật, nhận diện đúng những vấn đề khó khăn, vướng mắc đặt ra trong quá trình thực thi là công việc cần thiết phải được tiến hành thường xuyên, liên tục để từ đó kịp thời đề ra các giải pháp, kiến nghị nhằm nâng cao hơn nữa hiệu quả áp dụng biện pháp XLHC đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc trong tình hình hiện nay./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Minh Anh, *Sự cần thiết sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật xử lí vi phạm hành chính năm 2012*, <http://dangcongsan.vn/day-manh-cai-cach-tu-phap-va-hoat-dong-tu-phap/su-can-thiet-sua-doi-bo-sung-mot-so-dieu-cua-luat-xu-ly-vi-pham-hanh-chinh-nam-2012-537285.html>.
2. Nguyễn Thanh Hà, “Những bất cập trong thực hiện pháp luật về các biện pháp xử lí hành chính”, *Tạp chí dân chủ và pháp luật*, số chuyên đề tháng 11/2018.
3. Lê Văn Khánh, *Biện pháp xử lí hành chính đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, kiểm tra tính pháp lý của hồ sơ đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc*, Tài liệu Hội nghị tập huấn chuyên sâu về áp dụng biện pháp XLHC giáo dục tại xã, phường, thị trấn và đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc, Cục quản lí xử lí vi phạm hành chính và theo dõi thi hành pháp luật, Bộ tư pháp, Lâm Đồng tháng 10/2019.
4. Lê Mai, *Vướng vắn thủ tục, khó đưa người nghiện ma túy đi cai nghiện tập trung*, <https://www.baohanam.com.vn/xa-hoi/vuong-thu-tuc-kho-dua-nguoi-nghien-ma-tuy-di-cai-nghien-tap-trung-859.html>
5. Cao Vũ Minh, Nguyễn Nhật Khanh, *Những bất cập trong các quy định về biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc và các kiến nghị hoàn thiện*, <http://www.lapphap.vn/Pages/tintuc/tinchitiet.aspx?ntucid=208624>.
6. Nguyễn Hoàng Việt, “Trình tự, thủ tục áp dụng các biện pháp xử lí hành chính - Thực trạng và kiến nghị hoàn thiện”, *Tạp chí dân chủ và pháp luật*, số chuyên đề tháng 11/2018.